

E-förslag/ E-petition

Digitaliserade medborgarförslag
- En demokratisk utveckling för ökat engagemang och delaktighet

Innehåll

- Bakgrund
- Nuläge
- Syfte – förväntat resultat
- Vad är e-förslag?
- Frågor att ta ställning till
- Påverkan och risker
- Resurser, organisation och kostnad
- Sammanfattning

Bakgrund

- Sveriges andra demokratiutredning 2016 rekommenderar "folkmotion" istället för medborgarförslag.
- 69 av landets 290 kommuner har infört e-förslag.
- Norge, Finland, Storbritannien, Skottland, Tyskland, USA, Indien, Sydkorea och Nya Zeeland har det på nationell nivå.
- Promotion of influence and design features of e-petitions: A quantitative study of relationships and digitalization
- Karlström, David, Umeå universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Institutionen för informatik.

Nuläge

- Medborgarförslag enligt kommunallagen.
 - Valfritt, men kräver ändring av kommunfullmäktiges arbetsordning.
 - Samma beslutsordning som en politisk motion.
- Kräver fysisk signatur, pappersblankett.
- Medborgaren ska "kallas" till sammanträdena.
- Oftast en person som står bakom förslaget, svårt att veta om det är en stor fråga bland medborgarna.

Syfte – Förväntat resultat

- Bidra till demokratiutvecklingen.
- Större engagemang - Känslan av delaktighet och möjligheten att påverka ökar.
- Mer tillgängligt, lättare att lämna förslag.
- Förtroendevalda kan följa och se vilka frågor som engagerar medborgarna.
- Fortfarande ett politiskt beslut om förslaget ska utredas/genomföras, besvaras eller avslås.
- Ersätter inte möjligheten till folkinitiativ.

Vad är e-förslag?

- Samtliga 69 kommuner har sin egen unika implementation.
- Ett digitalt verktyg för medborgare att lämna förslag och rösta på andra förslag de tycker är bra. Vid tillräckligt många röster lyfts frågan till kommunfullmäktige.
- Ett verktyg för förtroendevalda att se vilka frågor som engagerar.
- Kräver en uppsättning regler för hur e-förslag ska hanteras.
- Reglerna bör beslutas av kommunfullmäktige eftersom det ersätter medborgarförslag som är reglerade i kommunallagen. E-förslag är oreglerade i lag.
- Reglerna bör vara transparenta och tillgängliga för medborgarna.

Frågor att ta ställning till

- Webbaserad och responsiv tjänst (fungera på telefon/läsplatta).
- Vad kvalificerar som ett förslag?
 - E-förslaget får inte bryta mot svensk lag, vara diskriminerande eller på andra sätt olämpligt.
 - E-förslaget får inte handla om lagar och regler som riksdagen beslutar om och därmed ligga utanför kommunens ansvar.
 - Förslaget måste ligga på kommunens ansvar och inte på en annan myndighet/ett annat verk.
 - Förslaget får inte gälla myndighetsutövning mot enskild, som till exempel bygglov eller bistånd.
 - Det får inte finnas formella skäl som exempelvis en pågående parallell process, eller rättsprocess.
 - Någon annan har skickat ett snarlikt förslag under de senaste 12 månaderna.
 - Det har fattats ett beslut i frågan de senaste 12 månaderna.
- Kräver förhandsbedömning före publicering.
 - Rekommenderas att kansliavdelningen gör förhandsbedömningen veckovis.
 - Vid avslag ska förslagsställaren meddelas varför.

Frågor att ta ställning till

- Behörighet och autentisering
 - Vem får lämna e-förslag och hur kontrollerar vi att personen är behörig?
 - **Rekommendation:**
Samma som för medborgarförslag, dvs alla som är folkbokförda i kommunen oavsett ålder. Uppgifterna efterfrågas vid lämnandet av förslaget. Samtycke om att namn publiceras. BankID rekommenderas inte. Kostsamt och exkluderande.
 - Notera att förslag under falsk identitet kan förekomma.

Frågor att ta ställning till

- **Signaturtröskel**

- Hur många röster krävs det för att kommunfullmäktige ska lyfta frågan?
- Demokratiutredningen föreslår 1% av befolkningsantalet.
- Av de 69 kommuner som har e-förslag varierar det mellan 0,03 till 1,12%
- För Arboga, med ett invånarantal på 14 100 personer skulle det innebära ett spann på 4 till 158 röster.
- Medborgarförslag = 1 person.
- **Rekommendation:**
En signaturtröskel på 0,355 %, dvs 50 röster baserat på den besöksstatistik och engagemang vi har idag.
Att signaturtröskeln justeras efterhand om för få eller "för många" förslag når tröskeln. Justeringen bör ske efter politiskt beslut.

Frågor att ta ställning till

- Tidsram
 - Hur länge ska e-förslaget vara uppe för omröstning?
 - Till en början valde de flesta kommunerna 90 dagar, men har gått över mer och mer till att välja 60 dagar. Det anses vara tillräckligt med tid för att skapa engagemang och få röster, samtidigt som ärendet inte tappar fart.
 - **Rekommendation:**
60 dagar.

Frågor att ta ställning till

- Omröstningsförfarande
 - Vem får rösta och hur kontrollerar vi behörigheten?
 - De flesta kommuner har öppen omröstning, dvs ingen kontroll om personen är folkbokförd i kommunen eller inte.
 - De flesta har spärr att samma dator/enhet inte får rösta fler gånger. Går att kringgå för den tekniskt kunnige.
 - Ett fåtal kommuner kräver en inloggning i systemet för att få rösta. Det är möjligen bättre, men kommer att kräva administration från kommunens tjänstepersoner gällande support och lösenordsfrågor från medborgarna. Riskerar att bli ohållbart.
 - **Rekommendation:**
Ett öppet omröstningsförfarande. Namn, ort och e-postadress efterfrågas vid lämnande av röst. Samtycke om personuppgiftsbehandling krävs.

Frågor att ta ställning till

- **Möjlighet att rösta nej**
 - Ska det vara möjligt att rösta mot ett förslag?
 - En nej-röst neutraliserar inte en ja-röst och påverkar således inte heller uppfyllnadsgraden av signaturtröskeln negativt, men det kan vara av intresse att se om det finns ett utbrett motstånd till förslaget eller inte.
 - Endast ett fåtal kommuner har valt denna lösning.
 - **Rekommendation:**
Att införa möjlighet att rösta nej.

Frågor att ta ställning till

- **Möjlighet att kommentera**
 - Ska det gå att lämna kommentarer på ett lämnat förslag och hur hanteras dessa?
 - De flesta kommuner tillåter att besökare får lämna kommentarer.
 - **Rekommendation:**
Kommentarsfält kräver mycket uppsikt och moderering då kommunen ses som ansvarig utgivare och har ansvar för vad medborgarna skriver. Rekommendationen är därför att inte publicera några kommentarer, men att det ska vara möjligt för medborgare att lämna en kommentar som bara vi ser om de vill.

Frågor att ta ställning till

- **Möjlighet att dela på sociala medier**
 - Omöjligt att reglera – Medborgaren kan själv kopiera adressen och marknadsföra sitt förslag.
 - De flesta kommuner har funktioner som underlättar delning på sociala medier.
 - **Rekommendation:**
Att underlätta för medborgaren att dela sitt förslag själv. Medborgaren ansvarar då själv för modereringen av eventuella kommentarer.

Frågor att ta ställning till

- Vad ska det heta?
 - E-förslag, e-petition, e-initiativ, Arbogaförslag med mera?
 - De flesta kommuner har valt namnet e-förslag.
 - I Malmö heter det t ex Malmöinitiativ.
 - **Rekommendation:**
E-förslag är tydligt och antyder att det är en elektronisk version av medborgarförslag.

Påverkan

- Kommunstyrelseförvaltningens kansli behöver utbildas i systemet.
- Kommunikatörerna behöver involveras, då viss informationskampanj kan behövas externt.
- Övriga verksamheter blir inte påverkade, men bör så klart informeras om att den nya tjänsten finns för kommunens medborgare.
- Antalet e-förslag kan komma att bli fler än dagens medborgarförslag.

Risker

- System kan alltid haverera, hackas eller missbrukas.
- Omröstningar på e-förslag kan aldrig garanteras att de genomförts på ett helt demokratiskt vis (t ex en röst per medborgare).
- Kritik kan uppstå, men kan också förekommas med tydlig transparens på hur systemet fungerar.
- Missbruk av tjänsten regleras genom förhandsbedömningen före publicering av ett lämnat e-förslag samt de övriga regler som sätts upp.
- Konsekvenserna av systemhaveri och eventuella intrång kan hanteras med avtal med leverantören.

Resurser och organisation

- Ett särskilt webbaserat system som hanterar möjligheten att lämna förslag, omröstningar med mera behöver inhandlas.
- Under införandet behövs en projektledare.
- En systemägare som förvaltar och utvecklar systemet behöver utses.
- En kommunikatör behövs för att skapa en mindre kommunikationsplan.
- En eller flera webbredaktörer behöver involveras under själva införandet.
- Vid införandet/installationen kan möjligen en tekniker från VMKF behöva vara tillgänglig.
- Kanslichef, kommunsekreterare, registrator och eventuellt någon backup behöver utbildas i systemet och enklare rutiner behöver tas fram.
- En testgrupp som testar systemet mot kravspecifikationen och som godkänner före slutleverans och publicering.

Kostnad

- Det finns idag två system på marknaden.

Leverantör 1:	Digital Fox
Tjänst:	DF RESPONS

System	20 000 kr
Installation	20 000 kr
Licensavgift	15 000 kr/år
Support	7 500 kr/år
Drift/backup	15 000 kr/år

Totalt

Engångskostnad:	40.000 kr
Löpande kostnader:	37.500 kr/år

Kostnad

- Leverantör 2 (Flexite) vill inte lämna kostnadsförslag innan regelverk och funktioner är beslutat, men uppger att deras instegskostnad är 5000 kr/månad, dvs löpnade kostnader på 60.000 kr/år.
Flexite är största aktören på marknaden.
- OpenE (VMKFs e-tjänsteplattform) är inte ett alternativ (saknar funktionalitet för omröstning)

Sammanfattning

- Ett modernt digitaliserande av medborgarförslag
- Möjlighet till styrning/finjustering
- Ett verktyg för förtroendevalda att mäta vilka frågor som engagerar
- Regelverket behöver beslutas
- Relativt små resurser krävs
- En demokratisk utveckling för ökat engagemang och delaktighet